

UNIVERZITET U BEOGRADU
SAOBRAĆAJNI FAKULTET

Dr Svetlana DABIĆ-MILETIĆ

LANCI SNABDEVANJA

BEOGRAD
2022.

Dr Svetlana Dabić-Miletić
LANCI SNABDEVANJA
I izdanje

Recenzenti: dr Momčilo Miljuš
dr Milorad Kilibarda

Za izdavača: dekan, dr Nebojša Bojović

Glavni i odgovorni urednik: dr Marijana Petrović

Tehnički urednik: Gordana Marjanović

Korice: Predrag Knežević

Ilustracija na koricama: Designed by fatmawatilauda / Freepik

Izdavač: Univerzitet u Beogradu – Saobraćajni fakultet,
Vojvode Stepe 305; telefon: 3976–017;
fax: 3096–704; <http://www.sf.bg.ac.rs>

Priprema: Izdavačka delatnost Saobraćajnog fakulteta
telefon: 3091–344; e-mail: izdavacka_delatnost@sf.bg.ac.rs

Štampa: Pekograf d.o.o., 11080 Zemun, Vojni put 258/d
telefon/fax: 3149–166; e-mail: pekograf@sbb.rs
<http://www.pekograf.com>

Tiraž: 200 primeraka

ISBN 978-86-7395-452-3

Na osnovu odluke Uređivačkog odbora Saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu broj 360/2 od 28. marta 2022. godine, odobrava se za upotrebu u nastavi kao osnovni udžbenik za predmet "Lanci snabdevanja" na osnovnim studijama, "Održivo upravljanje lancimna snabdevanja" i "Odabrana poglavlja intralogistike" na master studijama.

CIP – КАТАЛОГИЗАЦИЈА У ПУБЛИКАЦИЈИ
Народна библиотека Србије, Београд

658.78(075.8)

ДАБИЋ-Милетић, Светлана, 1975-

Lanci snabdevanja / Svetlana Dabić-Miletić. - Beograd : Saobraćajni fakultet Univerziteta, 2022 (Zemun : Pekograf). - 264 str. : graf. prikazi, tabele ; 25 cm

Autorkina slika. - Tiraž 200. - Beleška o autoru: str. 263-264. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija: str. 243-257.

ISBN 978-86-7395-452-3

а) Пословна логистика

COBISS.SR-ID 64519433

Izdavač zadržava sva prava. Reprodukција pojedinih delova ili celine ove publikacije nije dozvoljena

*Obrazovanje je najmoćnije oružje
koje možete upotrebiti da promenite svet*

Nelson Mandela

Studentima Saobraćajnog fakulteta

SADRŽAJ

PREGOVOR.....	9
1. UVODNI DEO	11
2. LANAC SNABDEVANJA – OSNOVNI POJMOVI.....	17
2.1. Logistika i lanac snabdevanja – osnovni pojmovi, stavovi, nedoumice	18
2.2. Nastanak lanaca snabdevanja	22
2.3. Upravljanje lancem snabdevanja	28
2.3.1. Struktura (konfiguracija) lanca snabdevanja.....	29
2.3.2. Poslovni procesi u lancima snabdevanja.....	33
2.3.3. Upravljačke komponente u lancima snabdevanja	37
2.4. Metodologija modeliranja logističke mreže	39
2.5. Motivi za (re)konfiguraciju logističke mreže	45
2.6. Ciljevi opsluga korisnika pri (re)konfiguraciji logističke mreže	46
2.7. Koraci pri (re)konfigurisanju logističke mreže	50
3. SKLADIŠTA I ZALIHE U LANCIMA SNABDEVANJA.....	61
3.1. Zalihe u lancu snabdevanja.....	61
3.1.1. Količina zaliha u lancu snabdevanja.....	64
3.1.2. Troškovi zaliha	64
3.1.3. Upravljanje zalihama u lancu snabdevanja	65
3.1.4. Modeli za upravljanje zalihama u lancu snabdevanja	67
3.2. Risk pooling u lancu snabdevanja	70
4. DISTRIBUTIVNE STRATEGIJE	77
4.1. Oblici tokova roba u lancu snabdevanja.....	79
4.2. Vrste distributivnih strategija	83

4.2.1.	Strategija bez skladištenja robe	83
4.2.2.	Strategija sa skladištenjem robe.....	86
4.2.3.	Cross docking strategija.....	88
4.2.4.	Usporedna analiza distributivnih strategija	94
4.3.	Transshipment – pojam i karakteristike	95
5. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE I ELEKTRONSKO POSLOVANJE		97
5.1.	Značaj i uloga IT u lancima snabdevanja	97
5.1.1.	Značaj informacije u lancu snabdevanja.....	98
5.1.2.	Uloga informacionih tehnologija u lancu snabdevanja.....	99
5.1.3.	Internet kao osnovni element informacionih sistema	104
5.1.4.	Uloga IoT i IIoT u upravljanju lancima snabdevanja	105
5.2.	Elektronsko poslovanje u lancu snabdevanja	113
5.2.1.	Definicija i karakteristike elektronskog poslovanja.....	114
5.2.2.	Od SCM-a do e-SCM-a	116
5.2.3.	Oblici e-poslovanja.....	118
5.2.4.	Veštačka inteligencija u lancima snabdevanja.....	124
5.2.5.	Prednosti i nedostaci AI u SC.....	125
5.2.6.	Pametnan lanac snabdevanja	129
6. LARG PARADIGMA KAO OSNOV ODRŽIVOSTI LANCA SNABDEVANJA		133
6.1.	Osnovni elementi LARG paradigme	134
6.1.1.	Lean strategija	134
6.1.2.	Agilna, reagibilna strategija.....	136
6.1.3.	Rezilijentna strategija	138
6.1.4.	Green strategija.....	140
6.1.5.	Poređenje Lean, Agilne, Rezilijentne i Ekološke strategije.....	141
6.2.	Komponente održivog SCM-a.....	142
6.3.	Zeleni lanac snabdevanja.....	143
7. ANALIZA LANACA SNABDEVANJA, PERFORMANSE I MERE PERFORMANSI....		151
7.1.	Proces analize lanaca snabdevanja	152
7.2.	Performanse i mere performansi	154
7.2.1.	Performanse – pojam, značenje	155
7.2.2.	Mere performansi	156
7.2.3.	Sistem mera performansi	161
7.3.	Ključne performanse SC-a	165
7.3.1.	Performansa isporuke	166
7.3.2.	Fleksibilnost	167
7.3.3.	Kapital i zalihe.....	170

7.3.4. Troškovi.....	170
7.4. Performanse ekološkog SC-a.....	172
8. STRATEŠKI SAVEZI.....	177
8.1. 3PL – davaoci logističkih usluga.....	180
8.2. RSP – partnerstva između maloprodaje i snabdevača.....	184
8.2.1. QR strategija.....	186
8.2.2. CCR strategija.....	188
8.2.3. VMI strategija.....	188
8.3. DI – integracija distributera.....	191
9. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	195
9.1. Rizici u SC-u.....	196
9.1.1. Rizici logističkog outsorsing-a.....	204
9.1.2. Finansijski rizici.....	207
9.2. Upravljanje rizicima u SC-u.....	211
9.2.1. Identifikacija rizika.....	213
9.2.2. Analiza rizika.....	215
9.2.3. Izbor reakcije na rizik u SC-u.....	218
10. GLOBALNI LANCI SNABDEVANJA.....	223
10.1. Činioci koji vode ka globalizaciji.....	224
10.2. Karakteristike GSC-a.....	226
10.2.1. Prednosti i nedostaci GSC-a.....	227
10.2.2. Kategorije GSC-a.....	228
10.3. Upravljanje GSC-om.....	228
10.4. Rizici i upravljanje rizicima u GSC-u.....	230
10.5. Budućnost GSC.....	236
ZAKLJUČAK.....	241
LITERATURA.....	243
SPISAK SLIKA.....	259
SPISAK TABELA.....	262
BELEŠKA O AUTORU.....	263

PREDGOVOR

Motivi za pisanje udžbenika proistekli su iz višegodišnjeg iskustva autora u radu sa studentima na predmetu *Lanci snabdevanja*, respektujući materiju koja se obrađuje na brojnim drugim kursevima koje pohađaju studenti završnih i Osnovnih i Master akademskih studija Odseka za logistiku Saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Istraživanja brojnih različitih oblasti lanaca snabdevanja autora udžbenika, rezultirala su značajnim teorijskim i praktičnim iskustvima, relativno velikim brojem istraživanja, publikacija, ali i konstatacijom da se radi o izuzetno kompleksnoj i složenoj problematici.

Imajući u vidu složenu konfiguraciju i način funkcionisanja lanca snabdevanja, jasno je ukazano na činjenicu da ovaj kurs predstavlja sveobuhvatni pristup stvaranju osnove za dalja teorijska i praktična usavršavanja studenata Odseka za logistiku, ali i onih koji imaju nameru da steknu osnovna i unaprede postojeća znanja iz gotovo svih elemenata koji su obuhvaćeni materijom koja se obrađuje na ovom predmetu. Stoga je, kroz pisanje ovog udžbenika, namera autora da samo jedan od ciljeva bude doprinos stvaranju naučno-teorijske osnove, kao i praktične podrške u sticanju i primeni osnovnih saznanja u lakšem razumevanju i savladavanju osnova kursa/predmeta Lanci snabdevanja.

Na osnovnim akademskim studijama, ovaj udžbenik pokriva sve oblasti koje se izučavaju i analiziraju na predmetu Lanci snabdevanja. Za studente Master akademskih studija, ovaj udžbenik predstavlja dobru polaznu osnovu za unapređenje i nadogradnju znanja i veština iz predmeta Odabrana poglavlja intralogistike i Održivo upravljanje lancima snabdevanja. Autor udžbenika posebno savetuje njegovo korišćenje na Doktorskim akademskim studijama Saobraćajnog fakulteta, naročito za predmet Upravljanje rizicima u lancima snabdevanja.

BELEŠKA O AUTORU

Svetlana Dabić-Miletić rođena je 30.01.1975. godine u Valjevu, od oca Aleksandra i majke Stanke, rođene Vasiljević. Osnovnu školu završila je u Brežđu (opština Mionica), a srednju elektrotehničku školu „Nikola Tesla”, u Beogradu 1994. god., nakon čega se upisala na Saobraćajni fakultet. Na Odseku za integralni i industrijski transport (sada Odsek za logistiku) diplomirala je 2001. god. Na Saobraćajnom fakultetu Univerziteta u Beogradu – studijskom smeru poslediplomskih studija „Logistički sistemi”, 2008. god. odbranila je magistarsku tezu. Od sredine 2001. god., dr Svetlana Dabić-Miletić je u radnom odnosu na Saobraćajnom fakultetu u Beogradu sve do danas i to na Odseku za logistiku. Dosadašnja angažovanja su: 2001. do 2009. god. kao asistent – pripravnik, od 2009. do 2014. god. kao asistent, od 2014. god. do 2019. god kao docent i od 2019. godine kao vanredni profesor .

Nakon odbranjene doktorske disertacije pod nazivom *Logistički aspekti menadžmenta protektiranja pneumatika* u junu 2014. god. i izborom u zvanje docenta od decembra 2014. god., od školske 2015/16. god., angažovana je na držanju nastave na predmetima: Industrijski transport (osnovne studije), Lanci snabdevanja (osnovne studije) i Odabrana poglavlja intralogistike i skladišnih sistema (master studije), a kasnije na i na predmetima Održivo upravljanje lancima snabdevanja (master studije) i Upravljanje rizicima u lancima snabdevanja (doktorske studije).

Koautor je više od 30 radova objavljenih u međunarodnim časopisima, na domaćim i međunarodnim naučnim skupovima. Učestvovala je/učestvuje u izradi više naučno istraživačkih projekata i studija. Od 2013. god. član je organizacionog odbora međunarodne konferencije LOGIC. Osnova njenog naučnog interesovanja su lanci snabdevanja i industrijski transport – rešavanje problema upravljanja logističkim sistemima, segmentima povratne logistike i intralogističkim procesima, sa posebnim naglaskom na domen auto-industrije. Posebno interesovanje autora je vezano za izazove u upravljanju lancima snabdevanja, u kontekstu povećanja efikasnosti funkcionisanja svih njegovih entiteta kroz analizu mogućnosti

smanjenja rizika, čime se povećava otpornost i smanjuje ranjivost savremenog poslovanja. Pored navedenog, Svetlana Dabić-Miletić se u svojim istraživanjima bavi primenom savremenih rešenja Industrije 4.0, od kojih je većina obrađena kako u udžbeniku, tako i u dosadašnjim publikacijama autora.